CONTEMPORARY THERAPEUTIC RESACRALIZATIONS IN MOTIVATIONAL LITERATURE. HUMAN BEING, GOING WHERE?

Gabriela-Mariana Luca

Assoc. Prof., PhD, "Victor Babeș" University of Medicine and Pharmacy, Timișoara

Abstract: A controversial subject, the concept of new medicine suggests an update of the old therapeutic principles, their combination with the extraordinary scientific and technical performances of the 21st century, making a promise to the newly started millennium new forms of treatment. Implementing this is not easy, as it involves two extremely virulent crusades for contemporary societies. The first targets conservative structures of medical schools which were founded on very complex lines of professional inter-dependence, while holding the model of medieval casts, who, in turn were supported by the alleged divine origin of the first masters in the medical sciences. The second one must oppose movements of black magic, established on ancient symbolic fragments, yet nourished with dramatic elements of a great technical ability, focusing on the spectacular yet also amplifying the feeling of a terrible fear in their clients, dominating and exploiting it. The new medicine aims to help people change their lifestyles in order to harmonise with the levels of existence: physical, emotional, social, intellectual, spiritual. This wish actually combines coordinates of cultural manifestations which have been incredibly fragmented during history. An entire motivational literature tries to balance the personal health of the individual and the social health, to redefine concepts of illness and health, to propose ideal therapeutic systems, inexpensive, accessible to everyone, regardless of their level, some promise slowing, stopping even reversing the ageing process, questioning the idea of sacred. We analyse, from this perspective, "what exactly is the new human being, in the complete sense."

Key words: cultural anthropology, therapy, new medicine, literature

"Ție! Dragă cititorule, această secțiune a cărții se numește, în mod obișnuit, "Mulțumiri". (…)Fără tine, această carte n-ar exista. Iar asta chiar sună ca un discurs de primire a unui Oscar! Dar este adevărat, căci, dacă n-ar exista oameni care să dorească să facă lucrurile mai bune, planeta noastră ar rămâne la fel. Îmbunătățirea lucrurilor face ca specia umană să evolueze"[1]. Este primul paragraf al paginii dedicată mulțumirilor, dar pe care Venice A.

[1] Venice A. Fulton, *Oh My God în 6 săptămâni. Slăbește rapid și uimește-ți prietenii*!, Lifestyle Publishing, Ed. Trei, colecția "Citește sănătos", p. 9

BDD-A25629 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 13:10:32 UTC)

Fulton[2], autorul uneia dintre lucrările cele mai vândute din literatura ”lifestyle”, o ”senzația editorială care rivalizează cu dieta Dukan” [3], o intitulează ”Iar Premiul Oscar îți revine…”.

Stralucire, da! Promisiunea redării strălucirii fiecăruia dintre noi, prin remodelarea corpului mai întâi, este cheia acestei noi industrii a cărții. Primit de la părinţi, corpul se construieşte purtând amprentele societăţii în sânul căreia a apărut, reprezentând forma cea mai intimă a relaţiei cu alteritatea constituită de persoana însăşi. Corpul este cel care aminteşte permanent de legăturile pe care le avem noi înşine cu sinele, cu strămoşii, cu zeii, cu celălalt sex, cu ceilalţi semeni şi cu un trecut căruia încă nici măcar nu-i putem bănui începuturile, dovada vie că nu putem trăi niciodată cu adevărat singuri, că destinul nostru este unul social.

Printre altele, literatura motivațională și-a asumat sarcina de a ne reaminti toate acestea într-un mod accesibil, prin vorbe transmise cu lejeritate de cozeur de la o cultură la alta, de la o nație la alta, de la un nivel de educație la altul, de a ne împăca pe toți cu noi înșine și cu lumea într-un prezent etern. Nimeni nu e singur, fiecare, nu doar că poate, ci sigur e în stare să strălucească într-atât încât să-și poate orbi până și propiul destin. Iar dacă lucrurile se întâmplă (adesea) pe dos, se poate datora doar stângăciilor de abordare, nicidecum prin efecte psihologice inverse (prea deprimat ca să ți se reamintească cât ești de nesigur și ezitant, chiar îngălat, înecat în timidități, spaime și grăsimi).

Nu ne propunem acum și aici o hermeneutică a literaturii motivaționale ci, mai degrabă, o analiză a societății românești contemporane ca sumă de ritualizări ce permite crearea terenului perfect pentru implementarea unei astfel de industrii a cărții (cu mențiunea că există titluri și autori serioși care chiar ar trebui studiați în școlile noastre).

Omul, încotro?

Orice societate contemporană deschisă cunoaşte o infinitate de forme noi de manifestare (în tehnică, sport, politică, economie etc.) şi, în funcţie de gradul de adaptabilitate, preia coduri simbolice (lingvistice, gestice, mecanice) pentru a completa, înlocui, resemantiza, după caz, codurile arhaice pe care le deţine.

O multitudine de curente filosofice, religioase, sociologice încearcă, în plin proces de globalizare, să orienteze individul spre o direcţie sau alta cu promisiunea regăsirii spiritului tradiţional, dobândirea adevărului etern şi accesarea cunoaşterii primordiale prin simpla aderare la o formaţiune sau alta, ori, și mai direct, prin profunda cunoaștere a propriei persoane, recunoscută (de fapt, indicată) ca rătăcită și confuză, dar recuperată și reconectată apoi la corpusul universal al umanității. Omul zilelor noastre, grăbit și dominat de prezentul prea tehnicizat care-i amintește obsedant vulnerabilitatea, perisabilitatea (*nimic nu mai este ca altădată, cu atât mai puțin noi*), este câmpul perfect pe care pot încolți scenariile hibride ale unor mituri şi tradiţii străvechi, capabile să-i redea încredere în ființa sa, odinioară deplin umană, caldă, spirituală. Încercarea nerezolvată de-a lungul istoriei prin permanenta amânare (eul rămânând marele mister) vizează un timp etern în spaţii finite (aici sau acolo) ori infinite (și cale de întoarcere nu mai există).

Se cumpără multă carte motivațională[4] și în țara noastră. Intrarea companiilor internaționale pe piața muncii din România a educat nu doar modalitatea de a alcătui un CV și

[2] expert în nutriție și fiziologia sportului, terapeutul multor celebrități. Cartea se vânduse deja, în 2012, în 120000 de exemplare

[3] The Times – coperta 1, Cartea lui Venice Fultun se vânduse deja, în 2012, în 120000 de exemplare, de cinci ori mai multe decât Dieta Dukan

[4] Dezvoltare personală, nutriție, terapii complementare formează topul preferințelor cititorilor români. De exemplu Editura All anunța retipărirea cărții lui Stephen Covey – "Eficiența în 7 trepte sau un abecedar al înțelepciunii". "Prima data, cartea a aparut pe piata din Romania in 1995. In 15 ani am vandut 54.000 de exemplare, iar cererea pentru aceasta carte există î n continuare" http://www.romanialibera.ro/economie/finante-banci/romanii-trec-criza-cu-literatura-motivationala-174264

BDD-A25629 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 13:10:32 UTC)

atitudinea candidatului la un interviu de angajare, a reformatat tot ceea ce înseamnă resursă și nevoie umană[5].

Putem afirma oare că societatea românească post-decembristă își trăiește propriul extaz psihoterapeutic? Brusca ei americanizare, pe un fond democratic imatur ce implică o regresie către straturile arhaice ale personalității, o confirmă. Orientările sectare, preferințele pentru alternative spirituale asiatice, sărbătorile religioase de împrumut, ritualurile alegerilor politice, transele ludice ce caracterizează experiențele paroxistice colective (meciuri, concerte, serbări câmpenești etc.), manifestări greviste, proteste în stradă, în sine, toate sunt încercări ambigue de resacralizare.

Întrucât schimbările sociale contemporane nu funcționează după reguli prestabilite, din prea marea dorință de a depăși un segment domesticit, ele par a se lasa purtate de simulacre, rămânând străine de orice relație transcedentală. In ciuda creșterii evidente a calității vieții din 1989 încoace, marile angoase ale românilor rămân sănătatea și sărăcia. În zona aceasta sunt așteptate primele decodări de sens. Oamenii noștri[6], în condițiile date, sunt prea puțin sensibili la problemele de supraviețuire ale planetei de ordin demografic, ecologic sau atomic. Traversăm (iata, de mai bine de un sfert de secol) perioada de copilărie a democrației răspunzând seducției publicitare cu o spontaneitate adolescentină. Poate că viitorul sacrului, și în ceea ce ne privește ca neam, va depinde, așa cum o crede Wunenburger: ”de capacitatea omului de a se reorienta înspre o meta-istorie, de a se așeza în ascultarea unui Sens, în același timp apropiat și îndepărtat”.

1. Strategiile terapeutice ale altora, foarte bune și pentru noi

1.1.Adam cel verde sau cum de etnoiatria este în pârg

”Băncile de vise” și-au deschis larg porțile și în societatea românească[7]. Orice discurs construit pe simboluri vegetale este o încercare de reîntoarcere spre origini. Publicațiile sunt îmbibate în titluri de carte ce acoperă descrieri morfologice, simbolismul, terapiile recomandate, rețete culinare, legende ale plantelor. Proprietățile medicinale și magice ale ierburilor rămân un unit inseparabil. Profitând de aceasta, textele medicale de popularizare sunt de-a dreptul curtenitoare[8]. Numai simpla descriere a unei plante evocă deja câte ceva din semnificațiile ascunse, implicând trimiteri prevestitoare ale posibilelor virtuți. Discutăm despre o analogie subsidiară involuntară care ne va cere întotdeauna un plus de cunoștințe, orientându-ne, aproape fără să bănuim cum, spre decriptări ulterioare tot mai incitați în a descoperi apropieri, asemănări, semnificații. Se amplifică un adevărat mod de a privi lumea, tot mai mult eliberat în imediata actualitate. Succesul la public al acestora o confirmă. Rândurile amatorilor de cunoștințe fito-terapeutice și de produse naturiste crește semnificativ de la o zi la alta[9]. E un adevărat fenomen în contemporaneitate și se derulează asemănător perioadei renascentiste când

[5] Vorbim astăzi despre managementul: calității, timpului, resurselor umane, stresului, nutrițional etc.

[6] Depinde mult de segmentul de vârstă analizat. Tinerii (18-25 de ani) sunt mult mai atenți la semnalele venite dinspre Vest. Au venit pe lume și au crescut într-o lume deschisă și, implicit, mult mai informată.

[7] Citām doar câteva titluri dintre cele parcurse, din domenii diverse și din perioade diferite, ceea ce vine și ca o confirmare a faptului că, imediat după anii 90, acest gen de literatură a fost foarte bine primit de cititorul român: Jerry Lee Hoover, *Medicina naturii*; Stephen R. Covey, *Eficiența în 7 trepte sau un abecedar al înțelepciunii*; Hanno Beck, *Banii nu gândesc. Despre cum să ne păstrăm mintea limpede în problemele financiare*; Florence Le Bras, *Secretele unui bun Curriculum Vitae*; Richard David Precht, *Cine sunt eu. O călătorie prin mintea ta* etc.

[8] Probabil că puțin cititori știu cât de important (sau nu) este conținutul de ulei volatil de camazuleina și bisabolol al florilor de romaniță (mușețel), dar materialele se adresează publicului ca unui bun cunoscător adevărat (blândă și măgulitoare formă de manipulare scriitoricească).

[9] Este suficientă verificarea, cu un simplu click pe internet, topul site-urilor magazinelor naturiste din România. ”Armonia Naturii” are, de exemplu, aproximativ 14000 de vizitatori săptămânal.

BDD-A25629 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 13:10:32 UTC)

Paracelsus, excelent cunoscător al moştenirii etnoiatrice a vechii Europe, lega observaţia vegetalelor de interpretare, teoretizând-o şi integrând-o în cultura savantă. El nu a negat niciodată faptul că bătrânele satului, "pe jumătate vrăjitoare", ştiau cum se pot folosi plantele de pe lângă marginea drumului, de prin păduri şi poiene. Nici un tratament medical, oricât de sofisticat şi elaborat, n-ar trebui să neglijeze informaţii atât de preţioase. 72% dintr-un lot de 80 de pacienți intervați de noi, cu vârste cuprinse între 35 și 78 de ani, au afirmat că ajustează "puțin" tratamentul alopat prin adăugarea de suplimente alimentare, găsite în urma unui "research" personal pe internet[10]. Fitoterapia are, în continuare, un impresionant ecou magic. Frânturi din acesta, repetitive şi incitante, vin să tulbure o conştiinţă de grup adormită timp de secole. Un exemplu scurt, pentru a putea ilustra: pelinul, planta Artemisei, zeiţa lunii, şi-a câştigat încă din Antichitate, renumele de "buruiană de leac femeiască". Morfologia plantei confirmă virtuţile curative: pe spate, frunzele sunt de un alb catifelat ce aminteşte de lumina lunii. În Evul Mediu va fi numită "Mater herbarum"şi socotită plantă lunară absolută. Logica simbolică o va regăsi şi în America Latină ca plantă feminină, lunară, nocturnă (Mathieu,1993). Denumirile populare şi direcţiile terapeutice se împletesc într-o unitate de cunoaştere validată de o întreagă logică simbolică fără de care orice cercetare fitoterapeutică rămâne incompletă şi se doveşte ineficientă. Această privire înapoi, generată şi de o secvenţă foarte actuală (tendinţa de resacralizare), încheagă o direcţie declarată: întoarcerea terapiei spre simbolic.

1.2.Disputa gusturilor și a gesturilor

Omul rămâne centrul creaţiei, un punct vital de focalizare a sistemului ce articulează microcosmosul. Această teorie aşază în jurul individului semne, uneori evidente, alteori nu. Datoria omului şi onoarea oferită lui de Creator sunt strict legate de această vigilenţă a decriptărilor.

Secolul al XVII-lea, cel care aşeza o distanţă de netrecut între lucruri şi cuvinte, este astăzi pus într-o nouă lumină. Istoria naturală s-a rescris. Limitarea câmpului observabilului a dus la un dezinteres total pentru ceea ce servea odinioară ca suport de cod tradiţional. Gustul şi savoarea, excluse altădată, socotite incapabile de a genera informaţii certe, sunt astăzi încoronate și slujite cu râvnă[11]. Cu un oarecare sentiment al culpabilităţii, dar şi cu un interes sporit, avansat de dorinţa de a completa cât mai multe detalii cunoscute în fişa devenirii ei, societatea contemporană se arată tot mai deschisă spre propriul trecut. Prezentul agitat, viitorul nesigur au nevoie de câteva repere cronologice împinse spre o vârstă de aur pentru a crea stabilitate şi siguranţă.

Am numit deja avalanşa de cărţi în domeniu apărute pe piaţă. Adăugăm şi un susţinut efort de presă canalizat în acelaşi sens. Specializate sau nu, aproape toate periodicele de pe piaţa românească introduc în paginile lor dezbateri medicale, sugestii, chiar soluţii.

În momentul în care ştiinţa medicală s-a afirmat ca singura deţinătoare a metodelor şi tehnicilor terapeutice, a adevărului suprem despre corpul omenesc, celelalte terapii s-au trezit alungate cu ostilitate din cetate. Cei care au apelat până nu demult la astfel de practici au fost catalogaţi drept creduli, naivi, lipsiţi de cultură etc. Domeniul sănătăţii rămâne un teren de cercetare foarte bogat pentru sociologi şi etnologi. Tocmai aici și acum (revenirea masivă a terapiilor tradiționale în actualitate) se aşteaptă împăcarea contrariilor.

Costurile medicale au fost întotdeauna o chestiune delicată. S-a afirmat greşit că obiceiul de a plăti unele servicii în produse ar fi exclusiv de sorginte fanariotă. Discutând numai cazul Europei şi putem afirma că, din cele mai vechi timpuri, serviciile medicale au fost recompensate şi cu daruri de alimente. Descântătoarele acelor vremuri, până în zilele noastre au cerut plata în

[10] Acesta transformându-se, de fapt, prin forum-uri, într-o imensă masă rotundă. Cunoașterea unei limbi străine, sau doar folosirea unor motoare de traducere, lărgește și mai mult cercul de dialog, făcând posibilă împărtășirea unor experiențe din diverse colțuri ale lumii.

[11] umami, dominantă, "a cincea savoare" legată de numele japonezului Kikunae Ikeda, L-glutamat, celebrul E-621

BDD-A25629 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 13:10:32 UTC)

bani, "oricât de puţin, dar ca să fie leacul primit". Medicii au trebuit să se mulţumească, în multe cazuri, doar cu produse. Când banii au circulat mai mult, s-au acceptat ambele forme de plată (Pascal de Vink:1987). Situaţia din trecut se prelungeşte şi în România zilelor noastre modelând atitudini. Meşterul (fie el instalator, zidar etc.) este plătit doar dacă beneficiarul este mulţumit de lucrare. Oare medicul este cu adevărat plătit, indiferent de rezultatele muncii sale? Societatea reacționează: "dacă-i prea sărac înseamnă că nu-i doctor bun; dacă-i prea bogat se crede că-i foarte scump". Ambiguitatea creşte dacă medicul este foarte tehnic şi are tendinţa de a epata clientela printr-un vocabular ştiinţific. Pacienții se plâng atunci de insensibilitatea acestuia, de lipsa de compasiune, de distanță, chiar aroganță. În cazul în care doctorul se arată deschis terapiilor tradiţionale este din nou acuzat, de data aceasta de lipsă de atitudine ştiinţifică atât de firească în prezent, clientela reorientându-se. Cum se poate ajunge la un dialog bazat pe încredere? "Totuşi, corpul subtil, Corpul nostru Vibrator căruia i se adresează acupunctura şi homeopatia, nu a fost luat în considerare vreodată cu adevărat decât de literatura ocultă. Tatonate de către şcolile psihanalitice sub forma unui dialog între conştient şi inconştient, abia abordate în cadrul etnologiei ca un mister de neînţeles, specific populaţiilor primitive, corpurile subtile nu au fost niciodată abordate de către punctul de vedere medical " (Fontaine, 1995:23).

Întâlnim astăzi un nou tip de "vraci". L-am numit pe terapeutul contemporan, care are studii, uneori chiar studii medicale, a exersat mult în cunoaşterea propriilor posibilităţi de tratament şi îmbină într-un mod intim calităţile confesorului cu cele ale vindecătorului. Între terapiile "moderne" (radiestezie, magnetism, imagerie etc.) şi cele magico-ritualice, desprinse din lumea satului, există o continuă pendulare. Legăturile dintre rural şi urban (în societatea românească postdecembristă) au condus la o situație cel puțin interesantă. Locuitorii mediului urban sunt cei mai interesați de terapii hibride (alopat plus tradițional/complementar) și de schimbarea stilului de viață, al alimentației, de orientarea acesteia către *slow food*[12], de apropierea de natură. Invers, bolnavii din mediul rural rămân foarte atașați de medicina alopată, dar pe care o accesează în fazele cele mai avansate ale bolii. Să fii bolnav e un "lux", să mori e un "lux" şi mai mare (Luca, 2004).

Prezentul ne apare constant vulnerabil. Shimbarea continuă a valorilor, imposibilitatea unei rapide adaptări în ciuda dorinţe permanente de mai bine dar, mai ales, nevoia de sacru au impus o nouă privire peste umăr, spre un trecut, niciodată îndeajuns cunoscut, însă mereu mult mai bun decât un viitor incert.

Prima atitudine pozitivă în acest sens este refuzul de a te lăsa dominat de boală. Dacă inevitabilul s-a produs, se caută varianta cea mai rapidă de tratament. A fost o vreme când, orice operaţie era socotită un eveniment glorios care cerea atât compasiunea dar şi admiraţia celorlalţi. Acum suferinţa fizică este mai mult ca oricând o cruntă pedeapsă (trupul nu mai este antrenat s-o accepte). Muncile sunt din ce în ce mai puţin dure, menajul este tot mai automatizat, naşterile naturale au devenit facultative. Ne dorim un tratament eficient, rapid și, de ce nu, magic. În multe cazuri, medicul nu este în măsură să-l prescrie. Vindecătorul promite. Literatura motivațională ne asigură că suntem creatorii propriei stări de bine, propriului destin.

Logoterapia este esenţială. Cuvântul devine armă şi unealtă împotriva bolii, el acţionează asupra corpului, într-un joc pe dos, în timp ce gesturile calmează spiritul. În jurul cuvântului se clădesc cele mai spectaculoase tehnici terapeutice.

Schiţa analizelor anterioare demonstrează, încă o dată, că o reprezentare a ceea ce există deja, nu este doar o iluzie ontologică a identităţii, unităţii şi continuităţii sensului. Conştient sau nu, noţiunile exprimate există la toate nivelele de reprezentare. Copii fiind, ne jucăm şi ne protejăm astfel de rău, indiferent ce chip şi ce nume ar purta acesta, creştem în sânul unei familii care are propriile ei principii şi reguli, exersăm împreună cu ea speranţa şi disperarea, acumulăm informaţii şi readaptăm sensuri. Conceptul de sănătate se identifică deplin cu noţiunea de om.

[12] Un slogan definitoriu al acestei orientări este "apără dreptul la gust!"

BDD-A25629 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 13:10:32 UTC)

Orice strategie terapeutică începe, în aceste condiţii, cu propria persoană în calitate de terapeut. Încă de la primele simptome ale bolii demarăm un ritual de auto-salvare: întreruperea activităţii, căutarea instinctivă a unei poziţii de repaos care să atenueze durerea, chemarea unei alte persoane în ajutor. Întotdeauna însă, există cineva mai instruit, mai în putere, mai abil să înlăture boala decât am fi noi înşine pregătiţi să o facem. Solicitarea şi acceptul ajutorului din afară instituie o relaţie de schimb. Pe de o parte, în discuţie intră sinele care îşi modifică starea (circuit antonimic sănătos-bolnav-sănătos), migrând între un eu pe care îl socotim în stare de bine absolut şi acel altul, neştiut, şubred, imprevizibil la durere, acel altul de care ne temem tocmai pentru că nu-l cunoaştem, fiecare (re)descoperire a sa, fiind o mare şi neaşteptată surpriză. Pe de altă parte, relaţia de schimb, care implică o altă persoană, este una de abandon şi recunoaştere a meritelor sale şi a limitelor noastre. Cele două variante nu exclud posibilitatea unor interpretări critice. La rândul lor, acestea vor forma discursuri de expresie culturală variată între scriitură şi oralitate.

Fiecare grup terapeutic poate deveni obiect etnologic. În calitatea sa de microsocietate, experienţele împărtăşite de oameni care au ca liant comun acelaşi rău psihosomatic, viciu, care, potrivit spoturilor publicitare se ascultă, se înţeleg şi se ajută pot forma un scenariu dramatic după toate regulile artei. Prin repetitivitatea unor riteme se poate transforma uşor într-un rit, articulat cu puţin text şi cu secvenţe mimetice al căror cod este recunoscut de membrii.

2. Avem nevoie de o nouă medicină

Timpul pe care îl trăim, şi pe care îl numim prezent, are o preferinţă declarată pentru cuvântul nou. Aşa cum se vorbeşte despre noua ordine mondială, despre noile proceduri în justiţie, despre noua colecţie de toamnă-iarnă etc., tot aşa trebuie acceptată şi o dezbatere pe tema noii medicini.

Ca sistemul să-şi merite numele, va trebui de asemenea să fie redefinite din perspectiva amintită (a conştiinţei trezite a sinelui) conceptele de boală şi sănătate. Acest proiect ambiţios devine, prin scopurile sale, nu numai foarte atrăgător, dar reînvie mitul tinereţii fără bătrâneţe cu argumente ştiinţifice, uneori greu de combătut. Problema pe care o pun medicii interesaţi de acest program sau de proiecte similare este legată de o relectură critică a întregii istorii a medicinei. Toate aceste concepte au fost formulate şi de părinţii ştiinţelor medicale precum şi de iluştrii continuatori. Cum de s-a ajuns la un ermetism dur şi conservator în şcoala medicală şi de ce studenţilor nu le sunt prezentate şi formele cunoaşterii etnoiatrice, rămâne marea întrebare a timpului nostru.

Omul începutului de mileniu doreşte să se cunoască. Problema cunoaşterii există şi rămâne deschisă şi pentru cetăţeanul României postdecembriste. Două sunt marile rele cu care se confruntă în principal şi care dau direcţii importante ca implicaţie imediată la nivel macrosocial, deci evidente în sinuosul proces al adaptării: frustrarea şi stresul. Amândouă sunt deja calificative definitorii pentru societatea de tip occidental spre care aspirăm cu atâta înverşunare. Din păcate însă, dacă stresul este încadrat cam în aceleaşi tipare, frustrările sunt mult mai intese şi mai variate ca expresie.

Limba pe care o vorbim, obiceiurile pe care le avem, înclinaţiile şi abilităţile ne definesc şi ne promovează ca popor. Nu putem nega, din păcate, dimensiunea frustrării ca vocaţie. Pregătind acest material, de la cercetare (teren, arhivă, bibliotecă) la elaborare, am putut-o remarca, într-adevăr, ca pe o constantă. Există clar ideea că soarta e nedreaptă şi că efortul personal merita o recompensă aproape întotdeauna mai bună decât cea primită. Soluţia eliberării este una personală, care generează şi modul de acţiune, în multe cazuri spontan. Aşa se face că ne aflăm, mai tot timpul, în miezul unor ambiguităţi care nasc extreme: ezitări-stingeri, înverşunări-constrângeri. În miezul unui astfel de conţinut social nu este deloc greu să subţiezi liantul care ar trebui să-i ţină pe membrii aceluiaşi grup la un nivel optim de comunicare. În clipa care codul este incomplet, comunicare se frânge, organismul social schimbându-şi

BDD-A25629 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 13:10:32 UTC)

morfologia. Deşi părţile componente rămân în parte parte aceleaşi, vreme de aproximativ jumătate de secol, ca medie pentru fiecare individ, desele modificări de poziţie ale morfemelor pot duce la structuri ulterioare greu de recunoscut sau de acceptat. În anatomia socială, astfel gândită, ideea directoare este conceptul de sănătate.

Între metaforele religioase, generate de principiile teologice, şi teoriile ştiinţifice vehiculate de cercetările medicale (ştiinţifice), un discurs care caută să sublinieze foamea de carte a individului şi să-l conducă într-un spaţiu comun şi bibliotecii şi bucătăriei, nu este deloc întâmplătoare. Andrei Oişteanu a sesizat această apropiere: "Acţiunea propriu-zisă de îngurgitare a cărţii, are două motivaţii alegorice. În primul rând este vorba de un tip de posesie totală: hrănindu-te cu cartea, devii singurul ei posesor şi beneficiar, nimeni nu va putea să o mai folosească vreodată. În al doilea rând este vorba de un tip de iniţiere totală: conţinutul cărţii este devorat, digerat şi - fără pierderi - absorbit în sânge, după care ajunge în inimă, creier, în tot corpul" (1998:140).

BIBLIOGRAPHY

Beck, H., 2012, *Banii nu gândesc. Despre cum să ne păstrăm mintea limpede în problemele financiare*, Editura Globo

Covey, S. R., 1998, *Eficiența în 7 trepte. Un abecedar al înțelepciunii*, Editura All

Dulcu, E., 1998, *Românii, o antichitate arhaică*, Bucureşti, Editura Luana

Durand, G. 1998, *Figuri mitice şi chipuri ale operei - de la mitocritică la mitanaliză*, Editura Nemira

Drouot, P., 1998, *Le chaman, le physicien et le mystique*, Editions du Rocher

Eliade, M., 1995 *Naşteri mistice*, Humanitas

Fontaine, J., 1995, *Cele trei corpuri şi cele trei lumi*, Lotus, Bucureşti

Fulton, V.A., 2013, *Oh, My God. În 6 săptămâni slăbește rapid și uimește-ți prietenii*!, Trei

Hoover, J-L., 2013, *Medicina naturii*, Editura All

Le Bras, F., 1999, *Secretele unui bun Curriculum Vitae*, Teora

Luca G., 2004, *Vraciul, preotul și medicul. Tipuri de inițiere,* Orizonturi universitare, Timișoara

Malinovski, B., 1989, *Les Argonauts du Pacifique Occidental*, Gallimard, Paris

Mathieu, Severine; Prevoteau, I Francois, 1993, "Apropos d'une étique de l'esthétique, entretien avec Michel Maffesoli sociologue, professeur à l'Université Paris V", Agora, no. 25/26 Paris,

Mauss, Marcel, 1993, "Théorie générale de la magie", in *Sociologie et anthropologie*, Quadrige, PUF

Oișteanu, A., 1998, *Mythos şi Logos. Studii şi eseuri de antropologie culturală*, Nemira

Precht, R. D., 2012, *Cine sunt eu? O călătorie prin mintea ta,* Editura Litera

Vink, P. de, 1987, "La guerison magique entre médecine et sorcellerie", Civilisation, avril

BDD-A25629 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 13:10:32 UTC)

Wunenburger, J. 2000, *Sacrul*, Dacia, Cluj-Napoca

Zeebroeck Van, 1987, "Histoire savante et pensée sauvage dans les nomenclatures botaniques en Europe", *Civilisation*, avril

Antiîmbătrânirea, Ki-Om-Logie, pag. web realizată De Dumitru Lazia, http://www.vitalitate.com , consultat periodic: din 2002 până în prezent

http://www.one.ro/relatii-sex/relatii/carti-motivationale-impact-real-sau-manipulare-in-masa-http://smartwoman.hotnews.ro/despre-literatura-motivationala.html8633276 , consultat în ianuarie 2017

http://www.romanialibera.ro/economie/finante-banci/romanii-trec-criza-cu-literatura-motivationala-174264 , consultat în 20 ianuarie 2017

BDD-A25629 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 13:10:32 UTC)